

[Vesterager.]

Nu har Lærerne faaet deres Uddannelse forbedret; de har faaet 4 Aars Seminarieuddannelse, mange Lærere har Studentereksamen, og mange har Realeksamen eller Præliminæreksamen. Det ser da mærkeligt ud, at man i andre Lande søger at indføre et pædagogisk Element i Skoletilsynet, men her i Danmark er alle demokratiske Partier enige om, at det kan ikke lade sig gøre. En Præst, en Provst, en Amtmand, en Sekretær, der rimeligvis ogsaa er Jurist, kan udmærket lede Skolevæsenet; men en Lærer — det vilde være formasteligt, om han virkelig skulde være med i Skolens Styrelse.

Det er altsaa det, man fra demokratisk Side byder Danmarks Lærere som noget, der skulde være særlig storslaaet. Jeg finder, at det i Virkeligheden er Bureaukratisme i Renkultur, Bureaukratisme af reneste Vand, som man siger. Der er ikke det fjerneste virkelig levende skolemæssige Tilsyn fra virkelig faguddannet, fra virkelig sagkyndig Repræsentations Side i hele dette Styre.

Jeg ved saa godt, at det er spildt Ulejlighed at fremhæve dette her. Men jeg vil alligevel, inden dette Lovforslag forlader dette høje Ting, have Lov til at gøre opmærksom derpaa.

Og saa endnu en Ting. Det er ikke sjældent, at jeg ude i Landet har staaet overfor dette, at der blev sagt: de Konervative er en Samling Jurister, Akademikere o. s. v. Hvor tidt har man ikke staaet overfor det? Ja, der er rimeligvis adskillige, der nikker dertil. Men hvad er saa Sandheden? Sandheden er, at disse Akademikere og Jurister foruden at være Jurister ogsaa er ganske almindelige Mennesker. Hver Gang jeg fra denne Talerstol har krævet, at Lærerstanden skulde ligestilles med de akademisk uddannede, har jeg haft hele mit Parti bagved mig i dette Krav; og det takker jeg mit Parti for. Jeg takker mit Parti for, at jeg som Skolemand har faaet fuld Tilslutning fra alle indenfor mit Parti til at stille et saadant Krav om, at der maatte føres et pædagogisk Element ind i Skolestyrelsen. Men de demokratiske Partier har ikke været til at formaa til at tage denne Tanke op. Skolemændene skulde stadig blive ved at være Mindremænd; at sidde sammen med Amtmanden og Provsten i Skoledirektionen det var en formastelig Tanke for en Lærer at nære.

Og hvad faar saa Vikarerne, den store Vikarstab, som rører paa sig ved saa mange Lejligheder, og som med spændt Opmærk-

somhed spejder efter alt, hvad der foretages paa Skolevæsenets Omraade i dette høje Ting? Ja, man har ændret lidt i Lærertilønsloven, og man har ændret en lille Smule ved § 32, i de Rigsdagsmænds Stilling, som er Lærere. Det skal jeg nu ikke sige noget om; kun kunde jeg have ønsket, at det skulde staa i Lønningsloven og ikke her i Tilsynsloven. Men Vikarerne har man ikke tænkt paa. Man har indført den Bestemmelse, at den, som er Vikar hos Amtsskolekonsulenten, kan tjene sig op til at blive kvalificeret til at søge Embede uden Aspiranttid; men den, der bestyrer en Skole for en Lærer, der er syg eller har Orlov eller er valgt som Medlem af den lovgivende Forsamling, kan aldrig komme videre. Selv om han bestyrer Skolen 2—3 Aar, maa han alligevel begynde forfra som Aspirant. Derved stiller man Vikarerne fuldkommen ulige. Den, der er saa heldig som ung at blive Vikar hos en Amtsskolekonsulent, har en privilegeret Stilling fremfor den, der er Vikar for et Medlem af dette høje Ting. Er der Mening i, at man stiller to Vikarer, der arbejder under ganske lige Vilkaar paa Landet, saa ulige? Det har jeg gjort opmærksom paa, og jeg forundrer mig over, at mine Kolleger i dette høje Ting, som dog maa vide, at deres Vikarer maa styre Embedet og klare det hele, vil være med til, at disse Vikarer skal være ugunstigere stillet end de, der er saa heldige at blive Vikarer hos en Amtsskolekonsulent. Jeg henstiller til de Medlemmer af dette høje Ting, der ligesom jeg har maattet holde Vikar igennem Aarene, om de finder det rigtigt at komme hjem til deres Vikar med den Besked. Jeg finder ikke, det er det.

Dernæst skal jeg spørge: hvad faar Kirken? Den aarhundredgamle Forbindelse ophæves ikke her paa Landet og i Provinsbyerne, men den svækkes, og det hele former sig uklart. § 12 giver ingen Besked om Præstens Stilling udover dette, at han skal føre Tilsyn med Religionsundervisningen, men hvad Beføjelsen ellers er, faar man ikke nogen virkelig Besked om, og naar der er Tale om at vælge Præsten fra et andet Sogn, har vi nu drøftet det saa vidtløftigt, det udtrykkes paa en saa uklar Maade, at i Virkeligheden intet Menneske kan finde ud af, at det skal betyde det, man vil lægge ind deri; der er vist ingen, der i Virkeligheden har let ved at finde Meningen. Lagtinget har affattet en Paragraf om samme Emne for Færøernes Vedkommende i § 3, andet Stykke, der lyder saaledes: